

УДК 351.741

ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ КОВАЛЕНКО,
перший заступник голови Харківської обласної ради

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Однією з найголовніших функцій держави, реалізація якої покладена на велику кількість державних органів, є забезпечення публічної безпеки та порядку. Належний рівень публічної безпеки та порядку є метою як правового, так і організаційного регулювання, його головним і бажаним результатом. Для його забезпечення існує безліч засобів, серед яких: видання правових та правозастосовчих актів, формування механізмів забезпечення публічної безпеки та порядку органами публічної влади, в системі яких особливе місце займають органи Національної поліції України та органи місцевого самоврядування. І, якщо казати, що повноваження та завдання перших безпосередньо пов'язані із забезпеченням публічної безпеки та порядку, то для других – це лише один із напрямів діяльності, що більш конкретизований у статті 38 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997.

Як відомо, Національна поліція України забезпечує правопорядок як на загальнодержавному рівні, так і на місцевому, адже її система передбачає наявність центральних органів управління поліцією та територіальних органів поліції (ст. 13 Закону України «Про Національну поліцію»). Крім того, яскравим нововведенням вказаного закону став один із принципів діяльності поліції, який проголошує, що планування службової діяльності органів і підрозділів поліції здійснюється з урахуванням специфіки регіону та проблем територіальних громад (ч. 2 ст. 11 Закону України «Про Національну поліцію»). Таким чином, діяльність поліції має координуватися не лише на загальнодержавному рівні через нормативно-правові акти центральних органів влади, а й повинна здійснюватися обов'язково з урахуванням особливостей території, населення та нагальних потреб тих територіальних громад, території яких обслуговують той чи інший орган поліції.

У контексті цього слід акцентувати увагу, що головним критерієм оцінки ефективності діяльності поліції в Україні відповідно до закону є рівень довіри населення. Якщо більш детально зупинитися на механізмі формування такої довіри, варто зазначити, що будь-яка діяльність щодо забезпечення належного стану правопорядку, публічної безпеки та порядку розглядається як обов'язок виключно органів Національної поліції України. Беззаперечно, поліція є спеціальним органом влади, який покликаний реалізовувати свої повноваження з метою протидії злочинності, забезпечення публічної безпеки та порядку, захисту інтересів суспільства та держави.

Говорячи про взаємодію поліції з органами місцевого самоврядування, необхідно усвідомлювати, що така взаємодія, основана на законі, співпраця, яка має спільну мету – підтримання належного стану публічного порядку, насамперед, на вулицях та інших публічних місцях, зниження рівня вуличної злочинності, залучення до спільних заходів все більшої кількості населення, збільшення кількості громадських формувань з охорони публічного порядку, підвищення ефективності їх роботи – це нагальні потреби сьогодення [3, с. 167].

Тому для того, щоб більш детально окреслити проблему взаємодії органів місцевого самоврядування та Національної поліції, варто розпочати саме з того, що розуміти під поняттям «взаємодія». Відповідно до ст. 5 Закону України «Про Національну поліцію» поліція у процесі своєї діяльності взаємодіє з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування відповідно до закону та інших нормативно-правових актів. Але в подальшому така взаємодія простежується тільки у VIII розділі «Громадський контроль» вказаного закону, а саме у статтях 87 та 88, в контексті можливості винесення резолюції недовіри органами місцевого самоврядування керівнику територіального органу поліції, а також обов'язковості проведення спільних зустрічей для обговорення проблемних питань та обговорення можливих шляхів їх вирішення.

Отже, взаємодія – це процес спільної діяльності двох або більше суб'єктів, які впливають один на одного, що змінює якісні характеристики кожного з них, та який в умовах взаємозв'язку пов'язує їх між собою для досягнення спільної мети [3, с. 165]. О. В. Батраченко у своїй роботі під взаємодією поліції з іншими органами влади або місцевого самоврядування розуміє вид правовідносин, в які вступають органи поліції різного рівня з іншими суб'єктами з метою підвищення ефективності діяльності Національної поліції щодо гарантування публічної безпеки та порядку, шляхом

організації та планування спільних заходів у цій сфері, об'єднання інформаційних, технічних, людських та інших ресурсів для спільного їх використання [4, с. 104–105].

У той же час О.Ю. Лялюк стверджує, що «з урахуванням правового статусу суб'єктів взаємодії у наукових джерелах запропоновано декілька різних підходів до класифікації форм взаємовідносин між ними, найбільш прагматичним серед яких слід визнати поділ на інформаційні, організаційні (інституційні), матеріально-фінансові, контрольні. Інколи ці форми конкретизуються та, зокрема, виділяються такі: а) координація зусиль у рамках виконання обласних програм, б) розроблення та реалізація комплексних (обласної, міських та районних) програм профілактики правопорушень, спільних заходів щодо мінімізації злочинного впливу на дітей та молодь, інших заходів, спрямованих на підвищення ефективності боротьби зі злочинністю, в) проведення спільних рейдів, профілактичних заходів, спрямованих на виявлення та припинення кримінальних правопорушень, г) участь у нарадах тощо» [5, с. 63].

Враховуючи викладене, варто підкреслити, що переважно взаємодія поліції з органами місцевого самоврядування виявляється в організаційній, інформаційній та контрольній формі. Необхідно звернути увагу, що ефективність взаємодії поліції з органами місцевого самоврядування безпосередньо залежить систематичного спілкування представників органів поліції та органів місцевого самоврядування, у ході якого виявляються спільні проблеми та виробляються шляхи їх вирішення. Виходячи із сутності поняття «взаємодія», для того, щоб будь-який процес можна було назвати взаємодією, необхідно щоб такий процес відображав двосторонній вплив суб'єктів взаємодії один на одного, з метою досягнення спільної мети.

Одним із важливих напрямів взаємодії досліджуваних суб'єктів є організація підтримання публічної безпеки та порядку під час масових мирних зібрань. Першочергово інформація про мирні зібрання, найчастіше надходить до органів місцевого самоврядування або місцевих органів державної влади. З'ясувавши усі обставини та факти щодо проведення таких зібрань, уповноважена посадова особа повідомляє поліцію з метою подальшої її діяльності щодо забезпечення публічної безпеки та порядку на цьому заході. В даному випадку, процес взаємодії чітко прослідковується в координації спільної діяльності, розробки програм забезпечення публічної безпеки та порядку на аналогічних заходах, тощо. Слід наголосити на необхідності перевірки інформації, яка надходить все від органів влади до поліції, що дозволить не лише своєчасно вжити заходи щодо уникнення порушень публічного порядку, а й не допустити незаконного припинення заходу, метою якого є звернення до тих же органів влади зі скаргою, зауваженням або проханням. Таким чином в контексті взаємодії варто виробити конкретне, більш чітке коло цілей, які мають вирішуватися лише спільними зусиллями поліції та органів місцевого самоврядування, адже останні є безпосередньо представниками територіальної громади, а спільна діяльність поліції та населення, не тільки знизить рівень злочинності та забезпечить належний рівень публічної безпеки та порядку, а й сформує партнерські відносини між ними.

Список бібліографічних посилань

1. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення: 25.03.2019).
2. Про Національну поліцію : закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення 25.03.2019).
3. Крищенко А. Є. Взаємодія Національної поліції з іншими суб'єктами забезпечення у сфері забезпечення публічної безпеки. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 4. С. 164–170.
4. Батраченко О. В. Адміністративно-правові засади діяльності Національної поліції України щодо забезпечення публічної безпеки і порядку : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Суми, 2017. 218 с.
5. Лялюк О. Ю. Деякі питання взаємовідносин органів та посадових осіб місцевого самоврядування з органами внутрішніх справ, прокуратури, Служби безпеки, судовими органами та органами юстиції. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 31. С. 61–74.

Одержано 26.03.2019